

ESPON BSR TeMo

Baltijos jūros reģiona teritoriņis monitoringas

Scientific Platform and Tools Project 2013/3/9

2012 m. lapkričio 15 d.

Projekto partneriai

Nordregio (Švedija)

University of Gdańsk (Lenkija)

Aalto University (Suomija)

RRG Spatial Planning and Geoinformation (Vokietija)

Stanislaw Leszczycki Institute of Geography and Spatial
Organization Polish Academy of Sciences (Lenkija)

Geomedia LLC (Estija)

BGI Consulting (Lietuva)

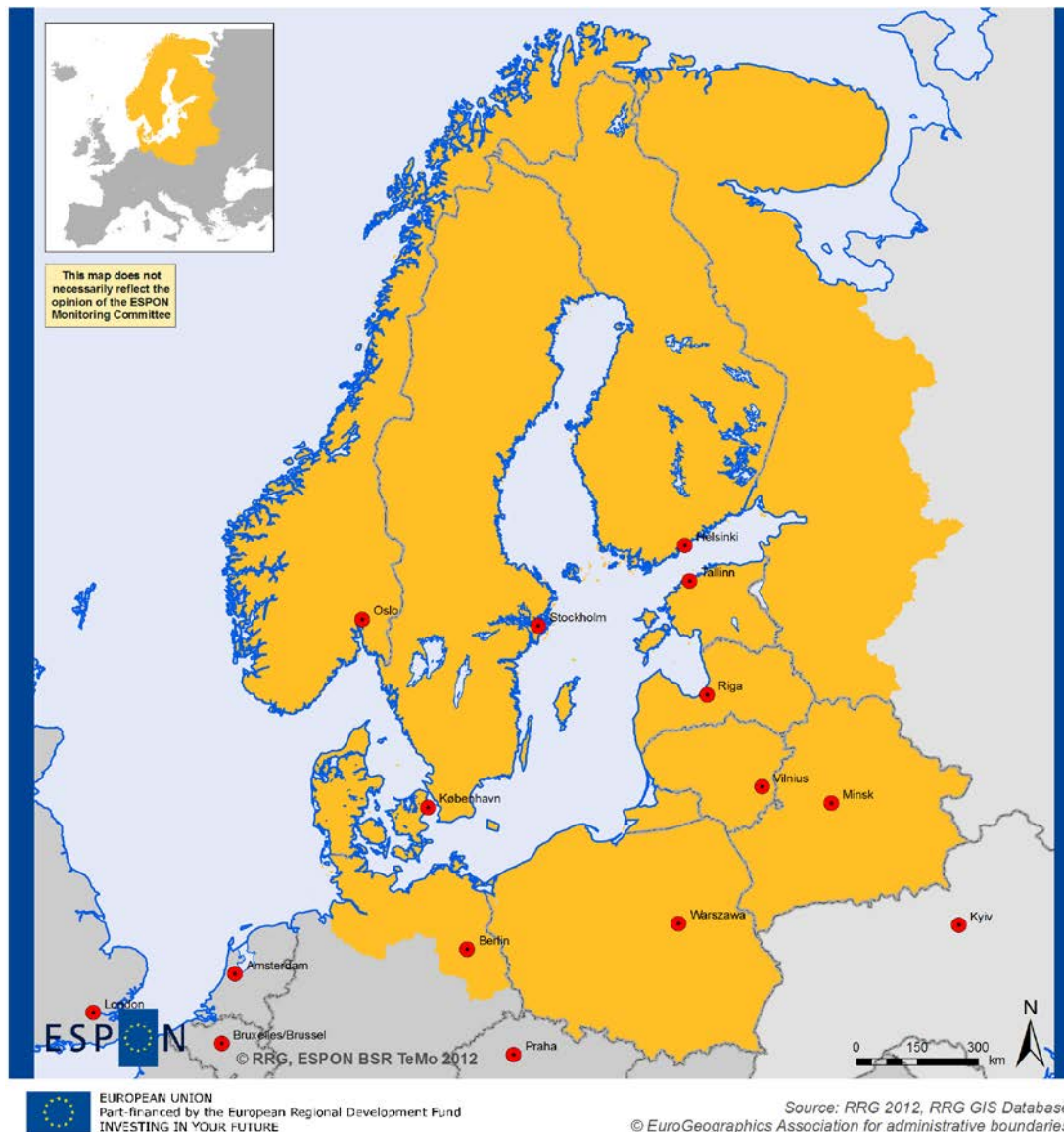
Projekto tikslas ir teritorinė apimtis

- ✓ Sukurti Baltijos jūros regiono monitoringo rodiklių sistemą, kuri prisidėtų stiprinant įrodymais grįstą teritorinį vystymąsi ir sanglaudą Baltijos jūros regione.
- ✓ Kuriama monitoringo sistema svarbi kaip instrumentas leidžiantis geriau suvokti Baltijos jūros regione vykstančius teritorinės sanglaudos procesus ir analizuojamą regioną palyginti su kitais regionais/ makroregionais

Pagrindinis teritorinis analizės vienetas – **NUTS 3** lygmens regionai (išskirtiniais atvejais -NUTS 2 lygmuo; detalesnei analizei - LAU 2 lygmuo)

Teritorinė apimtis:

Danija
Šiaurės Vokietija
Lietuva
Latvija
Estija
Lenkija
Suomija
Švedija
Baltarusija
Norvegija
Šiaurės Vakarų Rusija
(*Sankt Peterburgas,
Leningrado sritis,
Karelijos Respublika,
Kaliningrado,
Murmansko, Novgorodo
ir Pskovo sritys*)

Baltic Sea Region study area

- Capital city
- BSR territory

Aktualūs teritorijų plėtros aspektai

- **Teritorinis vystymasis** – teritorinių struktūrų (transporto infrastruktūros, urbanizuotų vietovių ir pan.) pokyčiai
- **Teritorinė integracija** – administracinių ribų sąlygojamų kliūčių neutralizavimas ir pan.
- **Teritorinė sanglauda:**
 - ✓ *nuo prielaidos ekonominiam augimui ir socialinei ekonominei sanglaudai link savarankiško tikslo*
 - ✓ *skirtumų pripažinimas*
 - ✓ *reiškinio įvairovė - išteklių, valdymo, socialinės aplinkos ir pan.*
 - „teritoriškumas“*
 - ✓ *„į vietą orientuotas“ požiūris*

Strateginiai politikos tikslai

Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (2009 m.):

- ✓ Ekologiškai tvari aplinka;
- ✓ Klestintis regionas;
- ✓ Geras regiono pasiekiamumas;
- ✓ Saugus regionas.

Projekto etapai

- I. Politikos darbotvarkės, literatūros ir kitų tyrimų apžvalga (svarbus ESPON politikos tęstinumas)
- II. Galimų monitoringo sistemos sričių (rodiklių grupių) identifikavimas
- III. Galimų kiekvienos srities rodiklių identifikavimas, jų prieinamumo ir geografinio detalumo analizė (Eurostat, Espon duomenų bazė, nacionalinės statistikos tarnybos)
- IV. Galutinio stebėsenos rodiklių sąrašo suformavimas
- V. Duomenų pagal stebėsenos rodiklių sąrašą rinkimas (visos Baltijos jūros regionui priskirtos teritorijos)
- VI. Duomenų aprašymas
- VII. Duomenų vizualizacija (žemėlapiai, diagramos, lentelės ir pan.)

Sėkmingos teritorinio monitoringo sistemos prielaidos

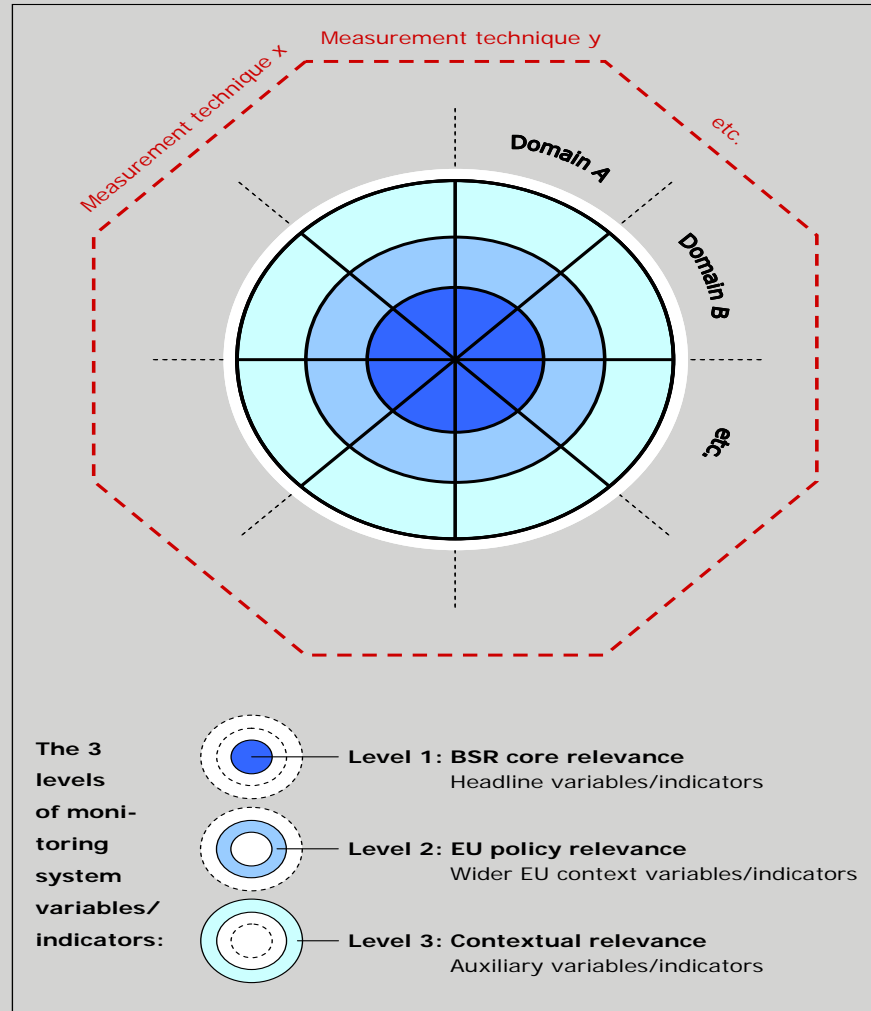
- Aiškūs prioritetai (sietina su strateginiais politikos tikslais)
- Teritorinė sanglauda apima daugelį plėtros tikslų ir derinių (nėra vienintelio specifinio rodiklio)
- Apima įvairias socialines, ekonomines ir kt. sritis bei demonstruoja jų indėlį teritorinei plėtrai
- Būtinai kompleksinių teritorinių procesų skaidymas į atskirus, paprastesnius elementus ir situacijos analizė kiekvienoje srityje atskirai. Palyginamumo užtikrinimui reikalingi standartizuoti rodikliai (nepaisant skirtingų politikos tikslų)
- Sudėtiniai rodikliai dažnai nėra patogūs naudoti sprendimų priėmimo procese, tačiau visiškai jų atsisakyti neverta (ypač jeigu yra galimybė pademonstruoti tokius rodiklius sudarančių dalių individualias vertes)
- Duomenys renkami kuo detalesniame geografiniame lygmenyje (neperžengiant racionalių monitoringo sistemos palaikymo kaštų)
- Užtikrinama tęstinė duomenų laiko eilutė
- Duomenų prieinamumas!

Monitoringo sistemos struktūra

Kuriama trijų lygmenų monitoringo sistema:

- **Sritis** (*domain*) – 6
- **Sub-sritis** (*sub-domain*) – 17
- **Rodikliai** – apie 55

Rodiklių tipai

1 sritis. Ekonomika ir konkurencingumas

1.1 sub-sritis. Makroekonominė aplinka (vystymasis)

Bendrasis vidaus produktas/ gyventojui

Bendrasis vidaus produktas/ dirbančiajam

Darbo jėgos produktyvumas

Bendroji pridėtinė vertė (pagal sektorius)

1.2 sub-sritis. Darbo rinka

Nedarbo lygis

Užimtumo lygis

Užimtumas gamybos sektoriuose

Užimtumas paslaugų sektoriuose

1.3 sub-sritis. Demografija

Tarptautinė neto migracija

Gyventojų skaičiaus pokytis

Nedarbingo ir darbingo amžiaus asmenų santykis

2 sritis. Paslaugų ir darbo rinkos pasiekiamumas

2.1. sub-sritis. Pasiekiamumas

Pagrindinių ir antrinių miestų pasiekiamumas

Namų ūkių su interneto prieiga dalis

Pasiekiamumo geležinkelių transportu potencialas

Pasiekiamumo oro transportu potencialas

2.2. sub-sritis. Teritorijos funkcionalumas

Gyventojų tankis

25-39 metų amžiaus gyventojų dalis (vyrai-moterys)

Funkcinės teritorijos

Potencialo koncentracija miestuose

3 sritis. Inovatyvumas

3.1 sub-sritis. Žmogiškųjų išteklių kokybė

Gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis

Darbuotojų, dirbančių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityje, dalis

Ankstyvojo iškritimo iš mokyklos lygis

Darbo jėgos dalis, dirbanti kūrybiniuose sektoriuose

3.2 sub-sritis. Institucinis ir finansinis potencialas

Išlaidos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai/ dalis nuo BVP

Tyrimų centrai

Materialinės investicijos/ dalis BVP

4 sritis. Socialinė sanglauda ir gyvenimo kokybė

4.1 sub-sritis. Socialinė sanglauda

Skurdo rizikos lygis

Jaunimo nedarbo lygis (15-24 metų amžiaus)

4.2 sub-sritis. Sveikata

Tikėtina gyvenimo trukmė

Subjektyvus sveikatos vertinimas

4.3 sub-sritis. Materialinė gerovė

Disponuojamos pajamos

Gyvenamojo būsto kokybė

4.4 sub-sritis. Nematerialinė gerovė

4.5 sub-sritis. Saugumas

Standartizuoti mirtingumo rodikliai

5 sritis. Aplinkos kokybė

5.1 sub-sritis. Darnus vartojimas ir gamyba

Oro užterštumas

Energetinis efektyvumas

Atsinaujinančios energijos dalis

CO2 emisija

5.2 sub-sritis. Gamtiniai resursai

Geriamojo vandens ištekliai

Vėjo jėgos potencialas

Gamtos resursai

Eutrofikacija

5.3 sub-sritis. Klimato kaita

Teritorijos jautrumas klimato kaitai

Gamtos stichijų rizika (apibendrinta)

6 sritis. Teritorinis bendradarbiavimas ir valdymas

6.1 subsritis. Kokybiškas valdymas (*good governance*)

6.2 subsritis. Regioninis bendradarbiavimas

Bendradarbiavimo projektai

Bendradarbiavimo lygis

Srities puslapis

- ✓ Subsričių sąrašas
- ✓ Rodiklių sąrašas
- ✓ Sričių ir subsričių aprašymas

<p>Economic performance and competitiveness</p>	<p>short domain description</p> <p>XXXX xxxx</p>	
<p>Macroeconomic development</p>	<p><u>GDP per capita</u> <u>GDP / person employed</u> <u>Birthrate and survival of firms</u> <u>GVA (primary, manufacturing, services)</u></p>	<p>description of subdomain</p> <p>XXXX xxxx</p>
<p>Labour market</p>	<p><u>Unemployment rate</u> <u>Employment in primary sector</u> <u>Employment in manufacturing</u> <u>Employment in service sector</u> <u>Employment rate 20-64</u></p>	<p>description of subdomain</p> <p>XXXX xxxx</p>
<p>Demography</p>	<p><u>Net migration</u> <u>total population change</u> <u>Demographic dependency ratio</u> <u>Economic dependency ratio</u></p>	<p>description of subdomain</p> <p>XXXX xxxx</p>

GDP per capita

Rodiklio puslapis

- ✓ Rodiklio atvaizdavimas skirtingais pjūviais
- ✓ Rodiklio pateikimas skirtingomis priemonėmis (lentelės, diagramos, žemėlapiai)

BSR | ESPON | Benchmarking | Charts | Metadata | Implementation

Indicator definition:

Findings / description:

Teritorinio monitoringo sistemos nauda

- ✓ Pagrindinių teritoriją aprašančių rodiklių sistema
- ✓ Teritorijoje vykstančių procesų fiksavimas
- ✓ Baltijos jūros regiono šalių ir regionų palyginamumas tarpusavyje
- ✓ Baltijos jūros regiono palyginamumas su kitais regionais
- ✓ Strateginių tikslų siekimo stebėseną
- ✓ Informacija politikos sprendimų priėmėjams
- ✓ Informacija visuomenei

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

BG|Consulting
Business Government & Innovation

BGI Consulting
www.bgiconsulting.lt
Didžioji g. 25-6, Vilnius
info@bgiconsulting.lt
Tel. 215 3969

